

Bæredygtigt Landbrugs juridiske synspunkt vedrørende retentionskort

Indledning

Bæredygtigt Landbrug har med udgangspunkt i udvalgte EU-miljødirektiver undersøgt, hvorvidt der af EU-retten kan udledes et krav om en videnskabelig fremgangsmåde, og hvorvidt dette begrænser adgangen til modelberegninger, når det er muligt at foretage konkrete målinger. Anbefalingen bygger på egne undersøgelser og notat udarbejdet af professor i miljøret ved Københavns Universitet, Peter Pagh, om analysemetoder for landbrugets påvirkning af miljøet.

Konklusion

EU's miljødirektiver lægger vægt på anvendelse af nyeste videnskabelige og tekniske viden. Flere af direktiverne stiller ubetinget krav til målinger og målemetoder, samt krav om, at beskyttelsesniveauerne skal fastlægges i lyset af den videnskabelige viden, BAT og i respekt for det EU-retlige proportionalitetsprincip.

Nitratdirektivet indeholder eksempelvis regler for, hvilke målemetoder der skal anvendes ved beregning af nitratindholdet i handelsgødning og ved overvågning af nitratkoncentrationen i vandmiljøet. Vurdering af nitratudvaskning skal ske efter bedste viden, og vælger Danmark at bruge modelberegninger, så skal denne usikkerhed imødekommes ved tilsvarende skærpede tærskelværdier, som sikrer, at nitratdirektivets krav ikke overskrides. Modelberegninger vil dog være i strid med EU-retten i det omfang, at modelberegningerne fører til en væsentlig og usaglig forskelsbehandling af byrden ved begrænsning af kvælstofforurening af vandmiljøet. En dokumentation for væsentlig og usaglig forskelsbehandling kunne fx foreligge via valide målinger.

I vandrammedirektivets bilag V er der endvidere krav om anvendelse af bestemte internationale eller europæiske standarder ved måling af søer og vandløbs fysiske og kemiske tilstand, ligesom der med interkalibreringsbeslutningen (2013/480) er fastsat regler for målemetoder ved vurdering af vandløbenes økologiske tilstand.

Det EU-retlige proportionalitetsprincip må dog føre til, at den enkelte landmand i tilfælde af reduktion af landbrugsstøtten på grundlag af krydsoverensstemmelsesforordningen skal have mulighed for, at kunne imødegå modelberegninger ved at fremlægge konkrete målinger af nitratudvaskningen.

Overblik

- 1) Vurdering af nitratudvaskning skal ske efter bedste viden. Vælger medlemsstaten at bruge modelberegninger, så skal denne usikkerhed imødekommes ved tilsvarende skærpede tærskelværdier, som sikrer, at nitratdirektivets krav ikke overskrides.
- 2) Modelberegninger vil dog være i strid med EU-retten i det omfang, at modelberegningerne fører til en væsentlig og usaglig forskelsbehandling af byrden ved begrænsning af kvælstofforurening af vandmiljøet. Dokumentation for væsentlig og usaglig forskelsbehandling kunne fx ske gennem konkret valide målinger. Det er således juridisk muligt, at dokumentere sin uskyld med konkrete valide nitratmålinger. Denne mulighed synes i praksis ikke at blive anerkendt.
- 3) Der kan alene pålægges KO-sanktioner for den del af nitratdirektivet, der er minimumsimplementeringen. Dette er ikke tilfældet i Danmark i dag. KO-reglerne og håndhævelsen på området må anses som værende ugyldig.
- 4) Der må anses at være en vis tvivl om, hvorvidt Danmark faktisk overholder de internationale normer for diverse målinger som vi efter EU-retten er underlagt. Dette bør faglig undersøges nærmere.